

Дело C-707/19

Преюдициално запитване

Дата на постъпване в Съда:

23 септември 2019 г.

Запитваща юрисдикция:

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia (Полша)

Дата на акта за преюдициално запитване:

2 септември 2019 г.

Ищец:

K.S.

Ответник:

A.B.

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

Лодз, 2 септември 2019 г.

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi XIII Wydział Gospodarczy (Районен съд Лодз-Център със седалище Лодз, XIII търговско отделение) в състав:

Председател [...]

В закрито заседание [...]

разгледа делото,

образувано по иск на **K. S.**

срещу **A.B.**,

и във връзка с отправяне на преюдициално запитване

определи:

1. На основание член 267, буква а) от Договора от 25 март 1957 г. за функционирането на Европейския съюз [...] поставя на Съда на Европейския съюз следния преюдициален въпрос:
 - а) Трябва ли член 3 от Директива 2009/103/ЕО [...] на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 година относно застраховката „Гражданска отговорност“ при използването на моторни превозни средства и за контрол върху задължението за сключване на такава застраховка (ОВ L 263, 2009 г., стр. 11) да се тълкува в смисъл, че с оглед на израза „всички подходящи мерки“ всяка държава членка е длъжна да включи в отговорността на застрахователното предприятие в рамките на застраховката за гражданска отговорност пълно покриване на вредите, включително на последиците от застрахователно събитие, изразяващи се в необходимостта от изтегляне на превозното средство на увреденото лице до държавата на произход и в разходите за необходимия престой на превозни средства на паркинг;
 - б) ако отговорът на този въпрос е утвърдителен, може ли тази отговорност да бъде ограничена по какъвто и да е начин в законодателството на държавите членки?
2. Спира производството по двете дела на основание член 177, параграф 1, точка 3¹ от Гражданския процесуален кодекс. [ориг. 2]

**ПРЕЮДИЦИАЛНО ЗАПИТВАНЕ ОТ 2 СЕПТЕМВРИ 2019 Г. ДО
СЪДА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ**

Обхват на задължението за уредба на застраховката „Гражданска отговорност“ при използването на моторни превозни средства съгласно Директива № 2009/103/ЕО на Европейския парламент и на Съвета [...]

[...]

[...]

[...] [ориг. 3]

II. Предмет на спора и ход на производството.

II.I На 23 януари 2017 г. ищецът K.S. подава в Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia (Районен съд Лодз-Център) [...] искова молба срещу A.B. за заплащане на сума в размер на 14 413,78 PLN за възстановяване на разходите за изтегляне на повреден автомобил с марка V ведно със законната лихва за забава, считано от 17 април 2015 г., на сума в размер на 14 113,78 PLN за възстановяване на [разходите] за

изтеглянето на повредено превозно средство — полуремарке, ведно със законната лихва за забава, считано от 17 април 2015 г., и на сума в размер на 6 020 PLN за възстановяване на разходите за престой на повредените превозни средства на паркинг ведно със законната лихва за забава, считано от 18 май 2016 г. В мотивите на исковата молба се посочва, че на 30 октомври 2014 г. в село К. (Латвия) е настъпило произшествие, при което са били повредени автомобил с марката V и полуремарке. Тези превозни средства са **[ориг. 4]** собственост на ищеца и са регистрирани в Полша. Застраховател на гражданската отговорност на причинителя на вредата е ответникът — А.В. В резултат от застрахователното събитие на превозните средства са причинени вреди по такъв начин, че не е било възможно връщането им в седалището на предприятието на увреденото лице.

Поради горното ищецът понася разходи за престоя на повредените превозни средства на паркинг в размер на 6 020 PLN и за превоза им от Латвия до Полша [...] общо в размер на 32 860 PLN (16 600 PLN нето за автомобил с марка V и 16 260 PLN нето за полуремаркетото). Ответникът признава отговорността за застрахователното събитие от 30 октомври 2014 г., но изплаща обезщетение в размер само на 2 246,22 PLN за възстановяване на разходите за теглене на автомобила с марка V; на 2 246,22 PLN за възстановяване на разходите за теглене на полуремаркетото и отказва да изплати сумата от 6 020 PLN за възстановяване на разходите за престой на превозните средства на паркинг.

II.2 В отговора на исковата молба ответникът А.В. иска нейното отхвърляне изцяло. В мотивите посочва, че съгласно латвийското право, приложимо за отговорността на застрахователя, той е длъжен да възстанови разходите за теглене само на територията на Република Латвия и да възстанови разходите за престой на паркинг само ако са свързани с висящо наказателно или друго производство.

III. Съдържание на приложимите по делото разпоредби

III.1 Право на Европейския съюз:

Директива 2009/103/ЕО [...] на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 година относно застраховката „Гражданска отговорност“ при използването на моторни превозни средства и за контрол върху задължението за сключване на такава застраховка. [...]

(2) Застраховката „Гражданска отговорност“ по отношение на използването на моторни превозни средства (застраховка на автомобилистите) е особено важна за европейските граждани, независимо дали са застраховани или са пострадали при произшествие. Тя е от особено значение и за застрахователните предприятия, тъй като представлява голяма

част от застрахователните договори, различни от животозастраховането, сключени [ориг. 5] в Общността. Застраховката на автомобилистите влияе също и на свободното движение на хора и превозни средства. Затова тя следва да бъде ключова цел в действията на Общността в сферата на финансовите услуги, за да подсили и обедини вътрешния пазар в автомобилното застраховане.

(3) Всяка държава членка следва да предприеме всички подходящи мерки, за да гарантира, че гражданската отговорност при използването на моторни превозни средства на нейна територия е покрита със застраховка. Покритите вреди, както и условията и правилата на застрахователното покритие, се определят в рамките на тези мерки.

Член 3

Задължение за застраховане на превозни средства

Всяка държава членка, при спазване на член 5, предприема всички подходящи мерки с цел застраховането на гражданската отговорност при използването на превозни средства, които обичайно се намират на нейна територия.

Покритите вреди и условията на застраховката се определят в рамките на мерките, посочени в първа алинея.

Всяка държава членка предприема всички подходящи мерки с цел застрахователният договор да покрива и:

- а) всички вреди, причинени на територията на другите държави, в съответствие с действащото законодателство на тези държави членки;
- б) всички вреди, претърпени от граждани на държавите членки по време на пряко пътуване между две територии, в които се прилага Договорът — ако няма национално застрахователно бюро, което да отговаря за прекосяваната територия; в такъв случай вредите се покриват в съответствие с действащото национално законодателство относно задължителното застраховане в държавата членка, на чиято територия обичайно се намира превозното средство.

Застраховката, посочена в първа алинея, покрива задължително както имуществени вреди, така и телесни увреждания.

Член 5

Дерогация от задължението за застраховане на превозни средства [ориг. 6]

1. Всяка държава членка може да предвиди дерогация от разпоредбите на член 3 по отношение на определени физически или юридически лица, публични или частни, като списък на тези лица се изготвя от съответната държава и се съобщава на останалите държави членки и на Комисията.

В този случай държавата членка, която предвижда тази дерогация, предприема подходящи мерки, за да гарантира обезщетяване на всички вреди, причинени на нейната територия и на територията на други държави членки от превозни средства, принадлежащи на такива лица.

По-конкретно, тя определя орган или организация в държавата, в която е настъпило на застрахователното събитие, който/която отговаря за обезщетяването на увредените лица в съответствие със законодателството на тази държава в случаите, когато не се прилага член 2, буква а).

Тя предава на Комисията списъка с лица, освободени от задължителна застраховка, както и на органите или организациите, натоварени с изплащането на обезщетение.

Комисията публикува този списък.

2. Всяка държава членка може да предвиди дерогация от разпоредбите на член 3 по отношение на определени типове превозни средства или определени превозни средства със специален номер, като техният списък се изготвя от съответната държава и се съобщава на останалите държави членки и на Комисията.

В този случай държавите членки гарантират, че превозните средства, посочени в първа алинея, се третират по същия начин както онези, за които не е било спазено задължението за застраховане, посочено в член 3.

IV.1 Латвийското право

Закон за задължителното застраховане на гражданската отговорност на собствениците при използване на пътни превозни средства (Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likums)

Член 28 Разходи във връзка с евакуирането на превозното средство или на останалите от него части са разходите за евакуиране на превозното средство или на останалите от него части от мястото на пътнотранспортното произшествие до местоживеенето на собственика или упълномощения потребител, който е управлявал превозното средство по време на пътнотранспортното произшествие, или до мястото на ремонта на територията на Република Латвия. Ако [ориг. 7] във връзка с разследване по наказателно производство или по друга причина е необходим престой на превозно средство или останалите от него части на паркинг, разходите за

евакуиране на превозното средство или на останалите от него части до съответния паркинг и за услугите на паркинга също се включват във вредата.

V. Изложение на съображенията, поради които запитващата юрисдикция изпитва съмнения относно тълкуването на някои разпоредби от правото на Европейския съюз, както и установената от нея връзка между тези разпоредби и националното законодателство, приложимо в главното производство.

V.1 По делото, разглеждано от запитващата юрисдикция, възниква съмнение до каква степен член 3 от Директива № 2009/103/ЕО [...] на Европейския парламент и на Съвета задължава държавите членки да гарантират застрахователно покритие на гражданската отговорност при използването на моторни превозни средства. Трябва ли посоченият член 3 да се тълкува в смисъл, че с оглед на израза „всички подходящи мерки“ всяка държава членка следва да обхване в застраховането на гражданската отговорност пълния размер на вредите, включително разходите за теглене на превозното средство до държавата по произход, както и разходите за престой на превозните средства на паркинг, поради което член 28 от латвийския Закон за задължителното застраховане на гражданската отговорност на собствениците при използване на пътни превозни средства не противоречи на член 3 от Директива № 2009/103/ЕО [...] на Европейския парламент и на Съвета относно застраховката „Гражданска отговорност“ при използването на моторни превозни средства и за контрол върху задължението за сключване на такава застраховка.

V.2 В настоящия случай приложимото право е определено въз основа на Конвенцията за приложимото право при пътнотранспортни произшествия, сключена в Хага на 4 май 1971 г., съгласно която приложимо е вътрешното право на държавата, в която е настъпило произшествието, т.е. в случая правото на Република Латвия. Въпреки че делото ще се решава съгласно разпоредбите на латвийското право, е важно да се вземат предвид съответните разпоредби на Европейския съюз.

V.3 Член 3 от Директива № 2009/103/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 г. изисква от държавите членки да въведат в [ориг. 8] националните си правни системи общо задължение за застраховане на превозните средства. Той обаче не уточнява в каква степен всяка държава членка трябва да осигури застрахователно покритие на гражданската отговорност при използването на моторни превозни средства. В член 3, второ изречение се посочва само че покритите вреди и условията на застраховката се определят в рамките

на мерките (наричани по-нататък „съответните мерки“), посочени в първата алинея.

- V.4** В практиката на Съда (вж. решение от 11 юли 2013 г., *Gábor Csonka* и др., C-409/11, EU:C:2013:512) нееднократно се подчертава, че при тълкуването на разпоредба на правото на Съюза трябва да се взема предвид не само нейното съдържание, но и нейният контекст и целите на правната уредба, от която тя е част. Следователно, отчитайки общата формулировка на член 3 от Директива № 2009/103/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, обхватът на задължението на държавите членки трябва да се тълкува с оглед на контекста и целите на тази разпоредба.
- V.5** Трудностите при тълкуването и съмненията се засилват от използването на израза „подходящи мерки“ в член 3 от директивата, който с оглед на общото си значение може да се тълкува по различен начин. Терминологията, използвана в текстовете на директивата на езиците на държавите членки, също не е без значение в това отношение. На английски език текстът гласи: „Each Member State must take all appropriate measures to ensure that civil liability in respect of the use of vehicles normally based in its territory is covered by insurance“. Видно е, че текстът на директивата на английски език придобива доста по-категорично звучене с израза: „all appropriate measures“. Текстът на член 3 от директивата на френски език си служи с още по-категоричен израз и гласи: „Chaque État membre prend toutes les mesures appropriées, sous réserve de l'application de l'article 5, pour que la responsabilité civile relative a la circulation des véhicules ayant leur stationnement habituel sur son territoire soit couverte par une assurance“. Видно е, че в текста на френски език изразът „toutes les mesures appropriées“ указва необходимостта да се предвиди какви мерки ще бъдат достатъчни за постигане на целта на директивата и осъществяване на принципа на пълна обезвреда, тоест държавата членка трябва да използва всички необходими мерки. При съпоставяне със съответните текстове текстът на полски език съдържа най-малко категорично изискване за действие, като в полското право обхватът на отговорността на застрахователните предприятия се разширява от **[ориг. 9]** практиката на съдилищата, действащи по общия ред, и на *Sąd Najwyższy* (Върховния съд).
- V.6** Във второто съображение от Директива № 2009/103/ЕО [...] на Европейския парламент и на Съвета се подчертава значението на уредбата и се посочва, че ключова цел в действията на Общността е подсилването и обединяването на вътрешния пазар в автомобилното застраховане. Ето защо според запитващата юрисдикция вътрешните разпоредби на държавите членки трябва да гарантират, че увредените от застрахователни събития лица се третират по сходен начин независимо от мястото на настъпване на застрахователното събитие на територията на Европейския съюз. Това е така, понеже намерението на

европейския законодател е да засили свободното движение на превозни средства и хора, което би било в подкрепа на тълкуване на законодателството на Съюза, изискващо от държавите членки да уредят застраховането на гражданската отговорност за вреди в пълен размер, т.е. включително за разходи по теглене до държавата на произход на пострадалото лице.

V.7 В държави членки като Република Полша се подчертава, че изпълнението на задължението на застрахователя да поправи вредата трябва да се извършва в съответствие с принципа на пълна обезвреда. В съответствие с виждането, утвърдено в полската съдебна практика и доктрина, увреденото лице има право да поиска обезщетение от застрахователя, което ще включва всички щети, понесени в резултат от застрахователното събитие, както и всички ползи, които това лице би имало, ако не беше настъпило застрахователното събитие.

V.8 Запитващата юрисдикция отбелязва, че в съответствие с член 3, [четвърта алинея] от Директива № 2009/103/ЕО [...] на Европейския парламент и на Съвета застраховката „Гражданска отговорност“ задължително покрива както имуществени вреди, така и телесни повреди. Няма никакво съмнение, че понесените от увреденото лице разходи за теглене и необходим престой на паркинг на превозните средства представляват имуществени вреди, възникнали в резултат от застрахователно събитие. Следователно условието за наличие на причинно-следствена връзка не буди съмнения. Понастоящем съдебният спор се ограничава до тълкуването на правото. Това води до извода, че буквалното тълкуване на член 28 от латвийския закон [...] може да се окаже в несъответствие с текста и целта на член 3, [четвърта алинея] от Директивата, тъй като може да доведе до положение, при което застраховката „Гражданска отговорност“ няма да покрива имуществени вреди, възникнали в резултат от застрахователно събитие. Преди да отправи преюдициално запитване, запитващата юрисдикция потърси достъпна информация относно практиката на латвийските съдилища и възприетото тълкуване. За тази цел тя потърси информация относно тълкуването от министерство на правосъдието на Латвия и експертното становище на [...] G. L. от 7 юни 2019 г. потвърди ограничителното тълкуване на член 28 от латвийския закон [...].

V.9 Тезата, че с оглед на израза „всички подходящи мерки“ държавата членка трябва да включи в застраховането на гражданската отговорност и вредите, изразяващи се в разходи за теглене до държавата на произход и за необходим престой на паркинг, намира подкрепа и в текста на член 5 от Директива № 2009/103/ЕО [...] на Европейския парламент и на Съвета, който предвижда дерогации от задължението за застраховане на превозни средства по отношение на определени физически или юридически лица. Дори в този случай обаче държавата членка трябва да предприеме действия, за да гарантира

обезщетяване на имуществените вреди и телесните повреди, причинени на нейната територия и на територията на други държави членки от превозни средства, принадлежащи на такива лица.

V.10 Според запитващата юрисдикция изложените съображения могат да доведат до заключението, че тълкуването на член 28 от латвийския закон, доколкото ограничава отговорността на застрахователното предприятие, може да породи последици, които да се окажат в несъответствие с целите на Директива 2009/103/ЕО [...] на Европейския парламент и на Съвета. Това би означавало увредено лице, установено в друга държава членка, да бъде лишено от възможността да търси обезщетение за имуществени вреди, изразяващи се в разходи за теглене до мястото му на установяване и за необходим престой на паркинг на превозни средства на територията на друга държава членка. Разрешаването на изложения проблем е с преюдициално значение по висияния пред запитващата юрисдикция спор и представлява обстоятелство, обуславящо надлежния по-нататъшен ход на производството по делото.

РАБОТЕН ДОКУМЕНТ